

Täysistunto

Torstai 13.11.2025 klo 16.00—21.14

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 16/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Räsänen, Joonna.

Keskustelu

18.33 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Niin kuin monena syksynä tässä salissa on tupannut käymään, kun valtio on rahapulassa, niin mistäs sitä lisäverotuloja saadaan, ja niitähän saadaan sopivasti sitten täältä alkoholien verotusta kiristämällä. Niinhän tässä kokonaisuudessaan ollaan tekemässä, ja syyhän on puhtaan fiskaalinen. Tässä esityksessä on tietenkin myös isompi rakenteellinen muutos, jolla nyt alkoholijuomien verotus sidottaisiin seuraamaan hintakehitystä, jolloin tosiasiallisesti sitten verotus tarkistuisi joka vuosi tästä eteenpäin aina sen mukaisesti, miten talous ylipäätänsä menee ja mitkä nämä indeksitarkistukset tulevat olemaan. Elikkä se on ehkä tämä suurempi muutos, joka tässä kokonaisuudessa ollaan nyt tekemässä. Muutoin sitten kautta linjan alkoholiveroja ollaan tässä eri tuotteiden osalta kiristämässä, ja syy on todella fiskaalinen. Kun tässä keltaisessa kirjassa edelleenkin se ensi vuoden alijäämä on yli kymmenen miljardia euroa, niin tämän fiskaalisen tarpeen kyllä ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Vaikka noin muutoin tätä hallituksen esitystä voi kannattaa, niin siinä on yksi epäkohta, joka liittyy siihen, että vaikka muissa alkoholituotteissa verorasitus kiristyy, niin edelleen siellä pohjiin jätetään tämä aikaisemmin tehty oluen verotuksen kevennys. Meistä sosiaalidemokraateista on perusteltua, että kun kaikkien alkoholijuomien verotusta kiristetään, niin myös oluen verotus seuraisi samaa linjaa kuin mitä muidenkin alkoholituotteiden osalta tässä ollaan tekemässä. Siksi esittäisimme, että oluen verotuksessa siirrytään samassa suhteessa kireämpään suuntaan. Tämä tarkoittaisi sitä, että tämä aikaisempi alennus sieltä kurottaisiin umpeen ja sitten korotus tehtäisiin samassa suhteessa kuin näihin muihin tuoteryhmiin ollaan tekemässä.

Tästä syystä olemme tähän vastalauseen esittäneet, ja esitätkin, arvoisa puhemies, että käsittelyn pohjaksi otetaan sosiaalidemokraattien vastalause ja siihen sisältyvät ehdotukset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

Arvoisa puhemies! On kuitenkin ehkä syytä pöytäkirjaan todeta, että varmasti on myös niin, että viinan ja alkoholin verottamisellakin on tässä maassa jotkut rajat, niin että emme voi ajatella, että tämä on aina sellainen sampo, joka kyllä fiskaalisesti valtiontalouden vajetta tulee kattamaan. On syytä huomioida kuitenkin se politiikka, mitä meidän ympärillä tapahtuu, mitä muissa maissa tapahtuu, koska on ihan aidosti kysymys myös siitä, että mikäli sitten muualla alkoholi on huomattavasti halvempaa kuin Suomessa, niin kyllähän siinä totta kai myös matkustajatuonti silloin lisääntyy. Tämä ei ole vähäpätöinen ongelma, ja tätä on syytä tarkkaan katsoa, vaikkakin tässä esityksessä nyt todella kautta linjan ollaan alkoholiveroja nostamassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö poissa. — Edustaja Viitala.

18.36 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.36 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä hallituksen esitys siinänsä on varsin perusteltu, ja kuten tuossa todettiin, niin tähän on hyvin vahvasti tietysti fiskaalinen esitys, eliikkä saadaan lisää rahaa valtiontalouteen, mutta kyllä alkoholiverotuksen kiristäminen on myös kansanterveyden näkökulmasta ihan tervetullutta. Tuossa äsken puhuimme siitä, että kannattaa mieluumminkin verottaa niitä erilaisia haittoja kuin sitten työntekeä tai yrittämistä, ja tietysti tiedämme, että alkoholista terveyshaittoja aiheutuu, ja veron kiristäminen siinä mielessä on ihan perusteltua.

Hyvää tässä esityksessä on myös se, että alkoholin verotus sidottaisiin nyt sitten indeksiin jatkossa, jolloin se automaattisesti nousisi sitä mukaa kuin kuluttajaindeksikin kohoaa ja ei tarvitsisi aina erikseen tehdä näitä erinäisiä päätöksiä.

Olemme jättäneet tästä esityksestä kuitenkin vastalauseen, sillä tämä hallituksen veropolitiikka ei ole johdonmukaista. Hallitushan on aiemmin keventänyt hyvin vahvasti oluen verotusta, noin 25 miljoonalla, ja ehdotammekin, että tämä oluen verotus palautetaan sille tasolle, jolla se oli ennen vuoden 2024 talousarviota, ja lisäksi ehdotamme, että siihen tehdään yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukainen veromuutos hallituksen esityksen tapaan.

Esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 3 sisältyvät lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

18.38 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Keskusta keventäisi keskituloisten ansiotulojen verotusta selvästi reippaammin kuin mitä hallitus tekee, kuten äskeisen asiakohdan käsittelyssä kävi ilmi. Verotuksen painopisteen siirtämiseksi keskusta on valmis yhtenä toimenpiteenä korottamaan alkoholiveroa yhteensä noin sadalla miljoonalla eurolla, josta 25 miljoonaa euroa kertyisi perumalla hallituksen jo alkukaudesta päättämä olutveron alennus. Keskustan mielestä oli hallitukselta aikoinaan väärä arvovalinta esimerkiksi keventää oluen verotusta ja sitten myöhemmin vastaavalla summalla korottaa esimerkiksi liikunta- ja kirjojen arvonnalisäveroa.

Olutveron aiemman alennuksen kumoamisen lisäksi keskusta toteuttaisi 75 miljoonan euron korotuksen alkoholiveron verotaulukkoon kautta linjan hallituksen esittämään ver-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

rattuna. Tämä tarkoittaisi viiden prosentin korotusta alkoholiveron verotaulukon lukuihin hallituksen esitykseen verrattuna ja olutveron osalta viiden prosentin korotusta sen lisäksi, että aiempi veronalennus perutaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän johdosta ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 2 sisältyvät lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.39 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Kallin erinomaista esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

18.39 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kalli piti hyvän puheenvuoron keskustan linjasta. On ilmeistä, että tällä hetkellä tehtävä politiikka alkoholin käytön lisäämiseksi itse asiassa lisää myös kustannuksia valtion kassaan, ja tämän kaltaisilla teoilla, mitä nyt hallitus esittää eduskuntaan, tulee olemaan myös seurauksia. Sikäli myös esimerkiksi alkoholihaittoihin tehtävää työtä tulisi rahoittaa paremmin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savio.

18.40 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys alkoholiveron pysyväksi sitomiseksi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin toteutuneeseen kehitykseen pitää alkoholiverotuksen reaalitason ennallaan tulevina vuosina ilman erillisten lakimuutosten tarvetta. Esitys sisältää tämän lisäksi viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien valmisteveron keskimäärin noin yhdeksän prosentin korotuksen yli 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien osalta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys noudattaa hallituksen veropolitiikan yleistä linjaa, joka suuntaa verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen veroista haittaverotukseen päin. Esityksellä on myös merkittävä valtiontaloudellinen vaikutus, ja sen myötä valtion verotulojen arvioidaan kasvavan noin 38 miljoonalla eurolla vuodessa.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä on jo edellä todettu, valtiontalouden alijäämistä huolimatta tietenkään edes alkoholin verotusta ei voida nostaa loputtomiin. Mikäli näin tehtäisiin, kasvaisi nopeasti myös alkoholin matkustajatuonti. Tämä riski on tiedostettu myös valiokunnan mietinnössä, mutta nyt suunniteltu alkoholiveron korotus on kuitenkin kohtuullinen, ja sen osalta riskit ovat pieniä.

Arvoisa puhemies! Todettakoon myös, että jatkossa Verohallinto laskee ja vahvistaa alkoholijuomien verotasot yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti eikä sille jää asiassa harkintavaltaa vaan Verohallinto toimii ainoastaan lain teknisenä toteuttajana. Tämä on tärkeä yksityiskohta muun muassa sen vuoksi, että verotuksen tulee jatkossakin perustua eduskunnan säätämiin lakeihin, ei viranomais tahojen harkintaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on kokonaisuudessaan hyvä ja kannatettava, ja itse asiassa minusta vaikuttaa siltä, että oppositiokaan ei vastalauseistaan huolimatta löydä tästä esityksestä mitään erityisen moitittavaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

18.42 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen tarina siitä, että rahat ovat niin lopussa, että kaikista köyhimmiltä suomalaisilta toimeentulotuen saajiltakin pitää leikata, asettuu kyseenalaiseen valoon, kun muistelemme, että hallituksella oli aiemmin varaa keventää oluen verotusta. Välillä rahaa siis on ja välillä ei, toisille sitä on ja toisille sitä ei ole.

Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys alkoholiveron muutoksiksi korottaa monien alkoholien verotusta, ja tämä on sinänsä perusteltu esitys. Kuitenkin olutveron aiemmin tehty alennus pidetään voimassa. Tämä on kummallinen valinta. Olutveron kevennys tulisi perua tässä samassa yhteydessä. Siksi kannatan edustaja Mikko-sen tekemää esitystä.

Arvoisa puhemies! Joku keskustelua seuraava saattaa ihmetellä, että täällä on tehty useita eri vastalause-esityksiä, ja selvyiden vuoksi todettakoon, että tämä vasemmiston ja vihreiden yhteinen vastalause on mittakaavaltaan pieni veronkorotus ja SDP:n esitys tuottaa taas hieman enemmän valtiolle ja korottaa vähän enemmän veroa ja keskustan esitys taas korottaa eniten ja tuottaa myös eniten laskennallisesti. Tämä näin selvennyksenä todettakoon.

Arvoisa puhemies! Täällä on jo pohdiskeltukin sitä, että alkoholin verottaminen on toki perusteltua fiskaalisesti ja se on perusteltua myös kansanterveyden kannalta, koska alkoholi on Suomen käytetyin päihde, joka tuottaa myös suurimmat kansanterveydelliset ongelmat ja kustannukset, mutta mikään loputon rahasampo alkoholin verotus ei ole. Ei ole niin, että voidaan aina vain loputtomasti sieltä kerätä lisää veroja valtion kassaan, vaan jos-sain vaiheessa tulee vastaan raja, jolloin veronkorotus ei enää välttämättä tuota lisätuloja vaan se joko siirtää kulutusta kasvavaan matkustajatuontiin tai sitten ylipäättään vähentää alkoholin kulutusta ja sitä kautta myös verotuloja. Tietenkin kansanterveyden näkökulmasta on hyvä, jos veronkorotukset päätyvät vähentämään alkoholin kokonaiskulutusta, vaikka se tarkoittaisikin pienempiä verotuloja, mutta taas tämä lisääntyvä matkustajatuonti ei ole erityisen toivottava vaihtoehto, ei verotulojen mutta ei myöskään kansanterveyden kannalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

18.45 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys on ihan linjassa sinänsä, kun he puhuvat haittaverotuksen lisäämisestä, ja tämä esitys on sinänsä perusteltu just kansanterveyden kannalta, mutta sitten jos mietitään, mitä muita tekoja hallitus tekee alkoholin suhteen, niin kansanterveydellisesti ajateltuna hallitus ei juuri niitä näkökulmia mieti ollenkaan. Eli juuri tämä kotikuljetuksen salliminen, ja nyt on täällä eduskunnassa mediatietojen mukaan puhetta siitäkin, että Alkot voisivat olla myös sunnuntaina auki — tätä saatavuuttahan tässä koko ajan ollaan helpottamassa.

Kuten tässä edellä edustaja Sarkkinen hyvin totesi, kulut alkoholin suhteen ovat meidän kansantaloudelle aivan todella suuret, niin taloudellisesti — sosiaali- ja terveyspalveluissa päivystykset ovat täynnä päihtyneitä potilaita — kuin myös inhimillisesti. Yhdenkään lapsen ei pitäisi elää perheessä, jossa alkoholia käytetään liikaa. Siitä juonteet johtuvat tosi pitkälle elämään. Niin että ei tässä hallituksella sillä tavalla linjaa ole olemassa.

Pidän hyvänä, että keskusta ehdottaa vielä korkeampaa alkoholiverotusta sillä tavalla, että saanti olisi sata miljoonaa euroa. Ihmettelen sitä, että oluen verotusta piti alentaa silloin aluksi 25 miljoonaa euroa. Sehän tarkoittaa neljä senttiä olutpullolliselta siellä kauppas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

sa. Oliko se oikeasti tarpeen, jos sitten kuitenkin samaan aikaan esimerkiksi liikuntapalveluiden ja kirjojen arvonnalisäveron lisäys kymmenestä 14 prosenttiin tuottaa valtiolle saman verran? Tämä on se sama 25 miljoonaa euroa. Täytyy vain ihmetellä, että oikeastiko hallitus haluaa vähemmän liikuntapalveluiden käyttöä ja kirjojen lukemista, ja sitten oluen lipitystä haluaa hallitus kuitenkin enemmän. Näinkö se menee? Keskustalla on hyvä esitys tässä vastalauseessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.48 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Muistini mukaan tästä kaljaverosta en ole aiemmin sanaa täällä salissa sanonut, ja nyt käytän tilaisuuden hyväksi ja otan hieman kantaa tähän aiemmin toteutettuun olutveron alentamiseen: Se oli päätös, jota on vaikea perustella niin terveys- kuin talousnäkökulmasta. Kyse on tuotteesta, jonka aiheuttamat haitat niin kansanterveydelle, perheille kuin työelämälle ovat hyvin tiedossa. Alkoholin verotus ei ole pelkkä tulonlähde valtiolle. Se on myös keskeinen ohjauskeino, jolla voidaan vähentää alkoholista aiheutuvia sairauksia, tapaturmia ja sosiaalisia ongelmia. Kun veroa lasketaan, kustannukset eivät katoa. Ne siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon, järjestyksenpidon ja työnantajien maksettavaksi. Siksi on perusteltua, että olutverotusta ei olisi kevennetty vaan se palautettaisiin vähintään entiselle tasolle. Terveys, talous ja yhteiskunnan kokonaisuus tukevat päätökset kulkevat tässäkin asiassa samaan suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

18.49 Mikko Polvinen erk: Arvoisa rouva puhemies! Olen kuullut nyt olutvastaisia puheenvuoroja sosiaalidemokraattien ryhmästä, vihreitten ryhmästä, keskustan ryhmästä ja vasemmistoliiton ryhmästä ja ajatellut, että suomalaiset juovat suomalaista olutta mielellään. Olen ajatellut sitä, että jos tätä olutvihamielisyyttä ruvetaan kovin kovasti kylvämään, niin meidän pienpanimokulttuuri Suomessa voisi tästä kärsiä. Suomalainen maataloustuottaja usein tekee omaakin tuotettaan ja tarjoaa omia raaka-aineitaan suomalaisille pienpanimoille, ja minun mielestäni olut voi olla kunniassa Suomessa tulevaisuudessakin.

Aikaisempaan verokeskusteluun viitaten myöskin oluen veron korottaminen ja alkoholiveron korottaminen liiakseen voi lisätä Suomessa alkoholinkäyttöä, kun tilataan suurempia määriä kotiin ja otetaan niitä pumppukärryllä pihalle. Ne ovat isoja lasteja, mitä tilataan. Varsinkin väljään asutuilla seuduilla, kun matkat ovat pitkät ja saatavuus on huono, kotivarastoja rakennetaan, ja valitettavasti se saatavuus siinä vielä enemmänkin paranee, koska sitä on omassa autotallissa laatikkotolkulla. Joten tolkkua siinä alkoholin verotuksessa on hyvä olla, kuten tämä hyvä hallitus tekee. Mieluummin tiukkaa viinaa verottaa kuin olutta verottaa.

Haluaisin sanoa vielä, että matkustajatuonti kasvaa todellakin helposti sen jälkeen. On niin sanottuja superalkoja ja muita myymälöitä, joista suomalaisen laivamatkustajakulttuurin maahantuonti, matkustajatuonti, lisääntyy sen myötä tulevan ilmiön kautta, jos mahdollisesti liian korkeaksi verotetaan. Suomessa mitataan aivan liian epätarkasti sitä alkoholin määrää, mitä Suomeen postitse tilataan ja mikä menee meidän tilaston ohi.

On hyvä huomioida myöskin se, että muut päihteet ottavat tilaa alkoholin tieltä. Jos alkoholin hinta nousee liian ylös, niin siinä vaiheessa voi olla, että muut päihteet, peukut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

ynnä muut vielä vakavammat päihteet, astuvat peliin. Olen itse päihdevastainen, mutta joka tapauksessa tiedämme, että kansakunta niitä käyttää, ja mieluummin se on suomalais-
ta olutta kuin huumausaineita tai tiukkaa viinaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.51 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hyvin tuotu erilaisia näkemyksiä. Tässä on sekä puolesta että vastaan — eikä tämä oikeastaan ole puolesta tai vastaan, vaan se, että tässä on eri näkökulmia, mitkä pitää ottaa huomioon. On haittoja ja on hyötyjä, on tämä verotulopuoli ja on sitten aiheutuvia kustannuksia. Jos tähän tällaisen anekdootin uskaltaa väliin sanoa, niin on laskettu, kuinka paljon suomalainen keskimäärin vuodessa kävelee ja kuinka paljon hän juo alkoholipitoista olutta, ja meidän kulutuksemme on noin 5,3 litraa sadalle kilometrille. Elikkä se on tuommoinen aika pieniruokainen auto. Itse kun en alkoholipitoista olutta juo, niin jollakin menee yli kymmenen litraa sitten tällä matematiikalla.

Tässä ovat tosiaan myös nämä ongelmakohdat, jotka pitää ottaa vakavasti. Ymmärrän myös tämän pienpanimoiden suhteen. Suurilla panimoilla ei ole hätää, ne tekevät aina tulosta. Pienpanimoiden myyntihän tietysti perustuu siihen, että volyymit eivät ole kovin suuria ja yksikköhinta on korkeampi ja se on enempi ehkä tällainen nautiskelutuote kuin että ostetaan se kassillinen kaljaa perjantaina tai viikonloppuna tai mikä päivä se nyt sitten onkaan.

Samaan aikaan tosin hallituksella on menossa ja käsittelyssä valiokunnissa esityksiä, jotka taas helpottavat alkoholin tuontia, mikä osaltaan sitten voi viedä toiseen suuntaan, ja tämä tuontihan on kasvanut merkittävästi kaiken kaikkiaan. Sellaiselle henkilölle, joka haluaa sitä alkoholia, se hinta ei ole este. Se on ikävä kyllä monasti vain niin, että se raha on sitten pois jostain muusta välttämättömästä, lääkkeistä, ruuasta, lapsista ja monista muista asioista.

Oikeastaan se, miksi tämän puheenvuoron pyysin: Tässä on tämän kauden aikana eri yhteyksissä alkoholista puhuttu ja erityisesti vaikutuksista nuoriin ja lapsiin, mutta se, mikä on jäänyt vähän vähemmälle — enkä missään nimessä halua syyllistää ketään — on se, että ihan tilastot näyttävät sen, että ikääntyvien alkoholinkäyttö kasvaa. Se kasvaa tietysti kahdella tapaa: se kasvaa keskimäärin, mutta se kasvaa myös sen takia, että ikääntyvien määrä kasvaa. Aika isossa osaa esimerkiksi erilaisista tapaturmista se on siellä taustalla. Se alkoholinkäyttö ei välttämättä ole kovin suurta, mutta syystä tai toisesta sitä käytetään. Yksi tietysti voi olla yksinäisyys, ja monet tällaiset tekijät, ja niin kuin sanoin, tässä ei syyllistämisen paikka missään tapauksessa ole, vaikka me suomalaiset aina välillä aika innokkaita siihen ollaan.

Eli kokonaisuutta pitää tarkastella, ne negatiiviset ja positiiviset puolet, mitä näistä löytyy, ja hakea sitten se semmoinen järkevä, hyvä tasapaino. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.